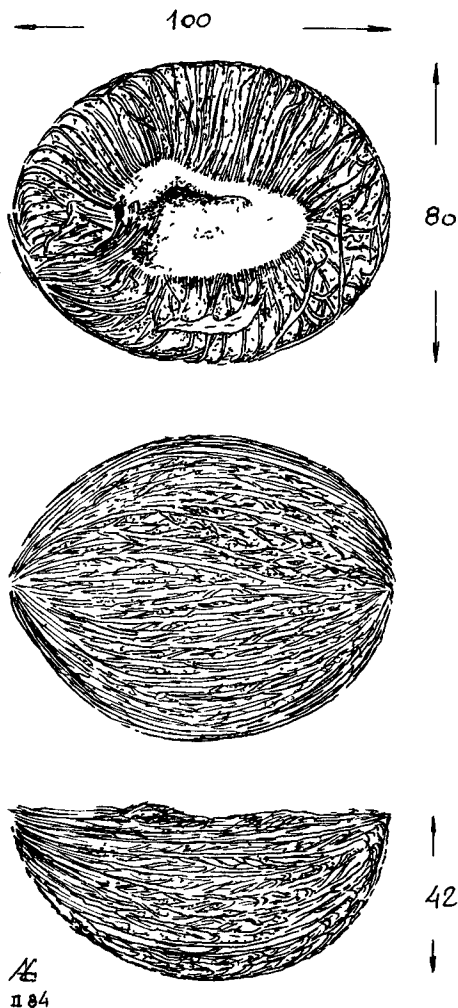

EEN LATE REAKTIE - A. de Graaf.

Hebt u dat nu ook wel eens? Ik bedoel dat er bij het doorbladeren van oude exemplaren van ons tijdschrift ineens een lampje bij u gaat branden. Bij mij ging dat lampje branden toen ik bij het opnieuw lezen van het artikel over het tropische zaad Phytelapas macrocarpa door Jaap de Boer. Op pagina 82 schrijft De Boer dat het zaad het omhulsel misschien al eerder was kwijt-

geraakt. Ik herinnerde me eensklaps dat ik enige jaren geleden van het strand bij Ouddorp een halve bast van een vrij grote vrucht had opgeraapt. Mijn -door mijn vrouw nogal eens bekritiseerde- bewaarzucht bleek nu toch zijn nut te bewijzen. In een bijna nooit gebruikte kast met allerlei vreemde juttersvondsten, was de halve bast nog aanwezig. Van die gekke dingen als vreemd gevormde stukken steen, drijvertjes van netten, visdobbers en dergelijke, noteer ik niet de vinddata, maar van het bewuste halve omhulsel weet ik nog met vrij grote zekerheid te zeggen, dat ik het in 1981 vond.

De vorm van het zaad bekijkend aan de hand van de mooie tekening van Jaap de Boer en de maten ervan kontrolerend en vergelijkend met de holte in de halve bast, zou het best eens zo kunnen zijn dat "mijn bast" het halve omhulsel is van een palmachtige die overeenkomt met P. macrocarpa. De maten kloppen niet helemaal; vooral de holte is naar mijn mening te gering om een zaad van de afmeting van P. macrocarpa te bevatten.

Een tekening van de door mij gevonden halve bast gaat hierbij. De maten van de ruimte waarin zich een zaad bevonden heeft zijn: lang 40 mm; breed 30 mm; diepste punt in de holte 14 mm. Het zaad zal dus ongeveer 30 mm dik zijn geweest. De bast is waarschijnlijk wel iets ingedroogd. Langs de gehele omtrek bevinden zich stevige, vrij dikke, vertakte nerven en daar tussen bevindt zich een sponsachtig weefsel. Ook tussen dit weefsel lopen de nerven door. De wand van de holte waarin het zaad gezeten heeft, is hard en min of meer glad met een groef aan één zijde. Afdrukken van nerven van het zaad zijn niet te zien. De huid van de vrucht, de schil, en van het tussenschot zullen door het langdurig in het water liggen en het schuren over het strand, wel verdwenen zijn. De holte loopt aan de linkerkant, onder de dwarse vezeltjes op de tekening, nog door.

De plaats waar ik de halve bast vond ligt ver verwijderd van Ameland, waar De Boer zijn Phytelepas-zaad vond. Men mag aannemen dat op Ameland de komplette vrucht aanspoelde en dat de vrucht zich daar splitste, zodat het zaad eruit kon vallen. Het is niet erg geloofwaardig dat een voorwerp dat op een van de Waddeneilanden aanspoelt, later op het strand van Ouddorp terechtkomt. Het meest waarschijnlijke is, lijkt mij, dat op Ouddorp een komplette vrucht aanspoelde en zich daar splitste, welke soort het dan ook geweest mag zijn. Dat de zaden die bij de Palmachtigen min of meer op kiezelstenen gelijken, niet direkt opgemerkt worden op het Ouddorpse strand is niet zo verwonderlijk. Er ligt daar nogal wat grind, verspreid over het gehele strand.

Tenslotte, het is helemaal niet zeker dat het halve omhulsel behoort bij een zaad van P. macrocarpa, zoals hierboven al opgemerkt.

Literatuur.

Boer, J. de, 1980. Een tropisch zaad van Ameland. Het Zeepaard 40(4): 79-83.

adres van de schrijver:
Finlandplein 5
3244 AE Nieuwe Tonge